

โปรแกรมประสบการณ์ทางวิชาชีพครู
สำหรับนักศึกษาฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

นางลักขณา ศกุนะสิงห์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2522

PROGRAM OF PROFESSIONAL LABORATORY EXPERIENCES
FOR STUDENTS AT THE HIGHER CERTIFICATE OF EDUCATION LEVEL

Mrs. Lakkana Sakunasingha

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Secondary Education

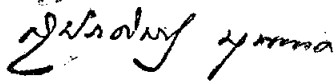
Graduate School

Chulalongkorn University

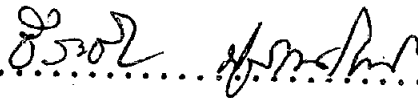
1979

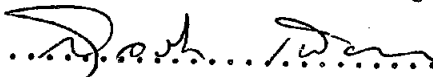
หัวข้อวิทยานิพนธ์ โปรแกรมประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาฝึกหัดครู
 โดย ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง
 แผนกวิชา นางลักขณา ศกุนะสิงห์
 อาจารย์ที่ปรึกษา มัธยมศึกษา
 รองศาสตราจารย์ ดร.สุจริต เพ็ชรขอบ

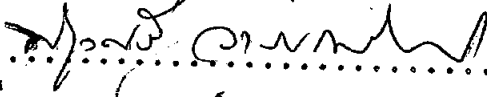
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระชัย ปุณณโชติ)

กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สุจริต เพ็ชรขอบ)

กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ โปรแกรมประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาฝึกหัดครูระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

ชื่อนิสิต นาง ลักขณา ศกุนะสิงห์

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เพ็ชรขอบ

แผนกวิชา มัธยมศึกษา

ปีการศึกษา 2521

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อสร้าง โปรแกรมประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ ที่มีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง นอกจากนี้ ยังคาดหวังว่า โปรแกรมที่สร้างขึ้นนี้อาจนำไปปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และใช้ ใ้กับวิทยาลัยครูทุกแห่ง ตลอดจนสถานผลิตครูอื่น ๆ ด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์ 120 คน และนักศึกษา 350 คน จากวิทยาลัยครู 6 แห่งในกรุงเทพมหานคร แบบสอบถามสร้างขึ้นสองชุด ชุดหนึ่งสำหรับ อาจารย์ อีกชุดหนึ่งสำหรับนักศึกษา ใ้ส่งแบบสอบถามออกไปทั้งหมด 470 ฉบับ ได้รับคืน และนำมาใช้ในการวิจัย 396 ฉบับ หรือร้อยละ 84.26

แบบสอบถามมีสามลักษณะ คือ แบบกำหนดคำตอบให้เลือก แบบมาตราส่วนประเมิน ค่า และแบบปลายเปิด การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง

ผลการวิจัย

1. วิทยาลัยครูทั้ง 6 แห่งในกรุงเทพมหานคร จัดประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติทั้งระยะก่อนออกฝึกสอน ระยะฝึกสอน และระยะหลังฝึกสอน ให้แก่นักศึกษาฝึกหัดครูในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น น้อยมาก เวลาเรียนภาคทฤษฎีมีมากกว่าภาคปฏิบัติ ดังนั้นนักศึกษาจึงประสบปัญหาสำคัญคือ ขาดทักษะในการเตรียมแผนการสอน การเลือกวิธีสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อการสอนที่เหมาะสม
2. การฝึกสอนเพียง 10 สัปดาห์ ไม่มากพอที่จะทำให้นักศึกษาสามารถปรับปรุงบุคลิกภาพ การสอน การเข้าใจบทบาทและความรับผิดชอบของครู และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนได้ นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนฝึกสอนบางคนไม่ส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกสอนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน จึงทำให้นักศึกษาฝึกสอนขาดประสบการณ์ในด้านนี้
3. โปรแกรมการปฐมนิเทศและการสัมมนา ไม่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษามากนัก เพราะนักศึกษาไม่มีใครมีส่วนร่วม ส่วนมากมักจะเป็นการบรรยายหรืออภิปรายโดยวิทยากร

จากผลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง โปรแกรมที่สร้างเสนอขึ้นมาี้ ครอบคลุมทั้งความหมายของคำ "ประสบการณ์วิชาชีพ" วัตถุประสงค์ หลักการ ลักษณะขอบเขตของงาน เนื้อหา และกิจกรรมประสบการณ์วิชาชีพ การบริหารงาน ตลอดจนการประเมินผลโปรแกรมประสบการณ์วิชาชีพ ผู้วิจัยได้ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลโปรแกรม และผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่ยอมรับการเสนอโปรแกรมที่สร้างขึ้นมาี้

Thesis Title A Program of Professional Laboratory Experiences
 for Students at the Higher Certificate of
 Education Level
Name Mrs. Lakkana Sakunasingha
Thesis Advisor Associate Professor Sucharit Pienchob, Ed.D.
Department Secondary Education
Academic Year 1978

ABSTRACT

Purpose

The purpose of this study was to design an effective program of professional laboratory experiences for students at the higher certificate of education level. It was also expected that this proposed program with pertinent modifications to the local situation could be applied and used in every teachers college and other teacher education institutions.

Procedures

Population of this study were composed of 120 teacher educators and 350 student teachers from 6 teacher-colleges in Bangkok Metropolis. Two set of questionnaires were constructed, one set was for the teacher educators, another for the student teachers. Of the total 470 questionnaires were sent out, 396 or 84.26 percents were completed and returned.

The questionnaires consisted of check lists, rating scales and open-ends. The data were tabulated and analyzed by means of percentage, arithmetic mean and standard deviation, and then interpreted.

Conclusions

1. All six teacher-colleges in Bangkok Metropolis provided limited pre-student teaching, student teaching and post student teaching professional laboratory experiences for students at the higher certificate of education level. Time allotted for these experiences was spent in theory more than in practice therefore student-teachers' crucial problems were lacking of skills in lesson planning, selecting of teaching methods, learning activities and audio-visual materials.
2. Ten weeks of student teaching was not long enough for the student-teachers in improving their own personalities, teaching abilities, understanding of teachers' roles and responsibilities and student-teacher relationship. Moreover, some administrators in the cooperating schools did not let them participate in school activities. They therefore had less experiences in these activities.
3. Orientation program and seminar provided were not beneficial for the student teachers because they did not have active participation. Most activities were lecture or discussion by the resource persons.

Based on the findings in this study, a program of professional laboratory experiences was proposed for students at the higher certificate of education level. The proposed program covered the meaning of the "Professional laboratory experiences," the formulation of the objectives, the nature, scope, content and activities of professional laboratory experiences organization and administration, and evaluation of the program. The proposed program was evaluated by a jury of experts. The majority of them accepted this proposal.

กิติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สุจริต เพ็ชรขอบ ซึ่งนอกจากจะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัยที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือในการดำเนินงาน และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์แล้ว ท่านยังเป็นผู้ปลอบใจและให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดเวลา จึงทำให้ผู้วิจัยสามารถทำงานและเขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านเป็นอย่างยิ่ง

อนึ่ง ความสำเร็จของการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ยังเนื่องมาจากความกรุณาและความช่วยเหลือของบุคคลอีกหลายฝ่าย คือ คณาจารย์และนักศึกษาวิทยาลัยครูทั้ง ๒ แห่งในกรุงเทพฯ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และผู้ทรงคุณวุฒิทางประสบการณ์วิชาชีพครูยังได้กรุณาประเมินผล "โปรแกรมประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง" และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณและขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือ และให้กำลังใจไว้ ณ
๙๕๖
ทนควย .

ลักขณา ศกุนะสิงห์

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ
กิตติกรรมประกาศ
รายการตารางประกอบ
บทที่

หน้า

ง
ฉ
ญ
ฎ

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	10
	ขอบเขตของการวิจัย	10
	ข้อตกลงเบื้องต้น	11
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	12
	วิธีดำเนินการวิจัย	12
	คำนิยามของคำบางคำที่ใช้เฉพาะในการวิจัยครั้งนี้	13
2	วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	
	วรรณคดีที่เกี่ยวข้องจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ทั้งของไทย และของต่างประเทศ	15
	วรรณคดีที่เกี่ยวข้องที่มาจากผลการวิจัยทั้งของไทย และของ ต่างประเทศ	41
	ผลการวิจัยในประเทศไทย	41
	ผลการวิจัยในต่างประเทศ	61
3	วิธีดำเนินการวิจัย	77
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	83
	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	83

สภาพการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติที่วิทยาลัยครู	
	จัดให้แก่นักศึกษา 89
	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และของนักศึกษา 111
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ 140
	สรุปผลการวิจัย 141
	อภิปรายผลการวิจัย 152
	ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย 171
6	โปรแกรมประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร
	วิชาการศึกษาระดับสูง 176
	วัตถุประสงค์ในการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติ 176
	หลักในการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติ 177
	ลักษณะขอบเขตและการแบ่งชั้นตอนในการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู
	ภาคปฏิบัติ 179
	กิจกรรมประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติ 180
	การบริหารงานของแผนกประสบการณ์วิชาชีพ 201
	การประเมินผลการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติ 204
	รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ 207
	การประเมินผล โปรแกรมประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติ
	ของผู้ทรงคุณวุฒิ 207
	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ 209

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ประวัติการศึกษา

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	สถานภาพของอาจารย์	83
2	สถานภาพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง.....	87
3	ประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติที่จัดให้แก่นักศึกษาในระหว่าง ศึกษาวิชาชีพครู (วิชาการศึกษาพื้นฐาน)	89
4	ประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติที่จัดให้แก่นักศึกษาระหว่างไป สังเกตการสอน ณ โรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งก่อนออกฝึกสอน...	92
5	ประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติที่นักศึกษามีโอกาสฝึกปฏิบัติก่อน ออกฝึกสอน	95
6	การแนะนำนักศึกษาให้เตรียมตัวก่อนออกฝึกสอน	96
7	การเตรียมตัวในสัปดาห์แรกของการฝึกสอน	97
8	ประสบการณ์วิชาชีพครูที่นักศึกษามีโอกาสได้ปฏิบัติจริงในระหว่าง ฝึกสอน	98
9	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนฝึกสอนในระหว่าง ฝึกสอน	100
10	การปรึกษาหารือกับอาจารย์ในเทศก์	102
11	ความช่วยเหลือที่วิทยาลัยครูจัดให้แก่นักศึกษาในระหว่างฝึกสอน	103
12	กิจกรรมค่านการสัมมนาที่วิทยาลัยครูจัดให้แก่นักศึกษาในระหว่าง ฝึกสอน	104
13	ประสบการณ์อื่น ๆ ที่นักศึกษาได้รับในระหว่างฝึกสอน	105
14	ประสบการณ์วิชาชีพที่นักศึกษาได้ปฏิบัติหลังฝึกสอน	106
15	การช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอนที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการฝึกสอน ...	108
16	การแสดงความสามารถของนักศึกษาหลังการฝึกสอน.....	110
17	ความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับความสอดคล้อง ระหว่าง ประสบการณ์ฝึกสอน กับทฤษฎีและแนวคิดที่ได้ศึกษา	111

18	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับระยะเวลาและปัญหาในการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติ	112
19	ปัญหาของอาจารย์เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติ ให้แก่นักศึกษาในระยะก่อนฝึกสอน	114
20	ปัญหาของอาจารย์เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติ ให้แก่ศึกษาในระหว่างฝึกสอน	117
21	ปัญหาของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติ ในระยะก่อนฝึกสอน	119
22	ปัญหาของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติ ในระหว่างฝึกสอน	121
23	ข้อเสนอแนะของอาจารย์เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูภาค ปฏิบัติให้แก่ศึกษาในระยะก่อนฝึกสอน	125
24	ข้อเสนอแนะของอาจารย์เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูภาค ปฏิบัติให้แก่ศึกษาในระหว่างฝึกสอน	128
25	ข้อเสนอแนะของอาจารย์เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูภาค ปฏิบัติให้แก่ศึกษาในระยะหลังฝึกสอน	130
26	ข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูภาค ปฏิบัติในระยะก่อนฝึกสอน	132
27	ข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูภาค ปฏิบัติในระหว่างฝึกสอน	135
28	ข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูภาค ปฏิบัติในระยะหลังฝึกสอน	138
29	การประเมินผล โปรแกรมประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติของผู้ทรง คุณวุฒิ	207